Uitspraak Commissie van Beroep Kifid nr. 2024-0006

prof. dr. mr. R.H. de Bock, voorzitter, J.C.H. Kars AAG CERA, mr. S.C.H. Molin, mr. R.J.F. Thiessen, F.R. Valkenburg AAG RBA, leden en mr. H.C. Dobbelaar-ten Cate, secretaris

Datum uitspraak	19 januari 2024
Beroep ingediend door	De consument
Tegen	ING Bank N.V., gevestigd te Amsterdam, hierna te noemen de bank
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Beroep ongegrond

Samenvatting

Registratie persoonsgegevens. In verband met hypotheekfraude heeft de bank de persoonsgegevens voor de duur van acht jaar opgenomen in de Gebeurtenissenadministratie, het IVR, het Incidentenregister, het EVR en het SFH-register. Daarnaast heeft de bank de hypothecaire geldlening opgeëist en de bancaire relatie beëindigd. Evenals de Geschillencommissie, acht de Commissie van Beroep de hiertegen gerichte vorderingen van de consument ongegrond.

1. De procedure in beroep

1.1 Bij een op 18 april 2023 ontvangen beroepschrift heeft de consument bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening (hierna: de Commissie van Beroep) beroep ingesteld tegen een uitspraak van de Geschillencommissie Kifid (hierna: de Geschillencommissie) van 9 maart 2023 (dossiernummer [nummer], gepubliceerd onder nummer 2023-0203).

1.2 Het verdere verloop van de procedure blijkt uit:
- de brief van 16 mei 2023 van de consument, waarin hij zich uitlaat over de behandelbaarheid van het beroep;
- de brief van 6 juni 2023 van de bank;
- de beslissing van 12 juli 2023, gepubliceerd onder nummer 2023-0027, van de voorzitter van de Commissie van Beroep;
- het verweerschrift met bijlage van 6 september 2023 van de bank.

1.3 De mondelinge behandeling van dit beroep heeft plaatsgehad op 9 oktober 2023. De consument is daar verschenen, vergezeld door mr. M. Goedhart, advocaat kantoorhoudende te Amsterdam. Namens de bank zijn verschenen [naam 1], [naam 2], en [naam 3]. Partijen hebben hun standpunt toegelicht en vragen van de Commissie van Beroep beantwoord.

2. De procedure bij de Geschillencommissie

Voor het verloop van de procedure bij de Geschillencommissie verwijst de Commissie van Beroep naar de uitspraak van de Geschillencommissie van 9 maart 2023.

3. De feiten

3.1 De Commissie van Beroep gaat uit van de feiten die de Geschillencommissie heeft vermeld in de uitspraak onder 2.1 tot met 2.8. De feiten zijn niet betwist en worden voor zover nodig aangevuld met enkele andere feiten die tussen partijen vaststaan. Kort gezegd gaat het om het volgende.

3.2 Op 4 november 2019 heeft de consument via een hypotheekadviseur een hypothecaire geldlening voor een bedrag van € 91.000,- (hierna: de geldlening) aangevraagd bij de bank. In het kader van de aanvraag heeft de consument een werkgeversverklaring, drie salarisspecificaties en drie bankafschriften aan de bank verstrekt. Op de werkgeversverklaring van 10 oktober 2019 staat vermeld dat de consument een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd heeft. Op bankafschriften staat vermeld dat de consument op 13 september 2019, 8 oktober 2019 en 30 oktober 2019 salaris heeft ontvangen van zijn werkgever.

3.3 Op 4 november 2019 heeft de bank een hypotheekofferte uitgebracht aan de consument. In de offerte heeft de consument verklaard:

> *"Ik verklaar dat de door mij of namens mij aangeleverde gegevens juist zijn en dat ik geen informatie heb achtergehouden die relevant is voor de verstrekking van deze hypotheek".*
>
> *en*
>
> *"Ik verklaar dat ik dit hele document en de toepasselijke voorwaarden heb gelezen en begrepen en akkoord ga met de inhoud daarvan"*

3.4 De consument heeft de offerte voor de geldlening op 5 november 2019 ondertekend. Op 21 november 2019 is de hypotheekakte bij de notaris gepasseerd en is het geleende bedrag aan de consument uitbetaald. Omdat de notaris geen getekende offerte in zijn bezit had, heeft de consument de offerte op 2 januari 2020 nogmaals ondertekend.

3.5 Op de relatie tussen de bank en de consument zijn de Algemene Bankvoorwaarden 2017 (hierna: ABV) en de Algemene Voorwaarden ING Hypotheken van toepassing. Relevante bepalingen uit deze voorwaarden zijn opgenomen in de bijlage bij de uitspraak van de Geschillencommissie.

3.6 Op 24 februari 2021 is de bank door de politie schriftelijk geïnformeerd dat de geldlening door middel van een gefingeerd dienstverband tot stand is gekomen. Hierop is de bank een onderzoek gestart.

3.7 Bij brief van 6 april 2021 heeft de bank de consument bericht dat sprake zou zijn van hypotheekfraude, omdat de hypotheek door middel van een gefingeerd dienstverband tot stand was gekomen. De bank heeft hierop besloten om de bancaire relatie en de geldlening met de consument te beëindigen. Ook heeft de bank de persoonsgegevens van de consument opgenomen in de Gebeurtenissenadministratie en het daaraan gekoppelde Interne Verwijzingsregister (hierna: IVR) voor acht jaar. Daarnaast heeft de bank de persoonsgegevens van de consument voor de duur van acht jaar opgenomen in het Incidentenregister en het daaraan gekoppelde Extern Verwijzingsregister (hierna: EVR) alsmede het door de Stichting Fraudebestrijding Hypotheken (hierna: SFH) aangehouden Extern Verwijzingsregister (hierna:

SFH-register). De bank heeft aangifte gedaan jegens de consument. De consument heeft hiertegen bezwaar gemaakt. De bank heeft dit bezwaar afgewezen.

3.8 Bij brief van 17 november 2021 heeft de bank de geldlening op grond van artikel 9 lid 2 van de Algemene Voorwaarden ING Hypotheken opgeëist. De consument diende de hypotheekschuld van € 86.228,60 uiterlijk op 17 december 2021 te hebben terugbetaald.

3.9 Bij brief van 10 december 2021 heeft de advocaat van de consument opnieuw bezwaar gemaakt tegen de registraties en de opeising van de geldlening. Verdere uitwisseling van standpunten tussen partijen heeft niet geleid tot een oplossing van de klacht van de consument, waarna hij zijn klacht bij Kifid heeft ingediend.

4. De klacht en de uitspraak van de Geschillencommissie

4.1 De vordering die de consument bij de Geschillencommissie indiende, houdt het volgende, kort weergegeven, in:
- dat de bank de bancaire relatie, waaronder de geldlening, voortzet en zijn persoonsgegevens niet registreert;
- een schadevergoeding, voor zover de bank tot gedwongen verkoop van de woning is overgegaan;
- vergoeding van de kosten die hij heeft gemaakt in verband met het aanhangig maken van deze klacht en de behandeling daarvan conform het liquidatietarief.

4.2 De consument heeft daartoe naar voren gebracht, in de weergave van de Geschillencommissie, dat de registratie van zijn persoonsgegevens in de verschillende registers op onjuiste gronden is geschied en dat de bank op onterechte gronden de bankrelatie heeft beëindigd en de geldlening heeft opgeëist.

4.3 De Geschillencommissie heeft de vorderingen van de consument afgewezen. Zij heeft vooropgesteld dat de door haar te beantwoorden vraag is, of de door de bank gestelde feiten een zwaardere verdenking dan een redelijk vermoeden van schuld aan hypotheekfraude opleveren, in die zin dat in voldoende mate vaststaat dat de consument zich daaraan schuldig heeft gemaakt. Zij heeft daaraan toegevoegd dat het aan de bank is om dit te bewijzen.

4.4 De Geschillencommissie heeft geoordeeld dat de consument hypotheekfraude heeft gepleegd doordat hij een dienstverband voor onbepaalde tijd heeft opgevoerd dat ten tijde van het ondertekenen van de offerte reeds was geëindigd, zulks met de opzet de bank te bewegen hem de hypothecaire geldlening te verstrekken, terwijl de bank die bij kennis van de ware stand van zaken niet zou hebben verstrekt. Naar het oordeel van de Geschillencommissie zijn de te verwerken strafrechtelijke persoonsgegevens in voldoende mate komen vast te staan.

4.5 De Geschillencommissie heeft eveneens geoordeeld dat de registraties en de duur van acht jaar niet disproportioneel zijn.

5. De beoordeling van het beroep

5.1 In beroep komt de consument op tegen het oordeel van de Geschillencommissie dat hij hypotheekfraude heeft gepleegd. Hij verzoekt de Commissie van Beroep de uitspraak van de Geschillencommissie te vernietigen en alsnog te beslissen overeenkomstig zijn verzoek aan de Geschillencommissie dan wel daarvoor een andere passende uitspraak in de plaats te stellen, met veroordeling van de bank in de proceskosten.

5.2 Volgens de consument kan hooguit worden vastgesteld dat sprake is van fraude: fraude door hemzelf of fraude door de voormalige werkgever (hierna: de werkgever). Hij voert aan dat hij fraude aan zijn zijde uitdrukkelijk heeft betwist en juist feiten en omstandigheden heeft aangevoerd die maken dat fraude aan de zijde van de werkgever aannemelijk is. Onder die omstandigheden kon de Geschillencommissie niet zo maar 'partij kiezen' voor de bank.

5.3 De Commissie van Beroep oordeelt als volgt.

5.4 Het is niet in geschil dat de consument op 1 augustus 2019 in dienst is getreden bij de werkgever. Volgens de bank was dat op basis van een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd, volgens de consument op basis van een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd. Volgens de bank is de door de consument overgelegde arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd vervalst. Zij beroept zich daarbij op een door haar van de advocaat van de werkgever ontvangen kopie van een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd. De bank heeft daarnaast gesteld dat de door de consument overgelegde werkgeversverklaring (waarin is vermeld dat de werknemer een arbeidsovereenkomst heeft voor onbepaalde tijd) moet zijn vervalst omdat de advocaat van de werkgever aan haar schriftelijk heeft verklaard dat die werkgeversverklaring niet door of namens de werkgever is opgesteld en ondertekend.

5.5 Een ander geschilpunt tussen partijen betreft de vraag of de consument ten tijde van de ondertekening van de offerte voor de geldlening op 5 november 2019 nog in dienst was van de werkgever. De bank heeft gesteld dat dat niet het geval was. Zij beroept zich daarvoor eveneens op schriftelijke informatie van de advocaat van de werkgever. Volgens die informatie heeft de consument per 1 november 2019 ontslag genomen. Zij heeft een ontslagbrief van de consument van 1 november 2019 overgelegd ("Hierbij deel ik u mede dat ik ontslag neem bij uw bedrijf met ingang van 1 november 2019. De reden heb ik u mondeling medegedeeld (...)"). De consument heeft aangevoerd dat deze ontslagbrief vervalst moet zijn. Volgens hem zijn de werkgever en hij na het ondertekenen van de offerte op 5 november 2019 met ruzie uit elkaar gegaan.

5.6 Ook de Commissie van Beroep is van oordeel dat in voldoende mate vaststaat dat de consument zich schuldig heeft gemaakt aan hypotheekfraude.

5.7 De meest in het oog springende vraag is welk belang de werkgever erbij zou hebben om een andere, niet ware, voorstelling van zaken te geven rond het dienstverband en het einde daarvan en daarvoor diverse stukken te vervalsen. De consument heeft aangevoerd dat de werkgever een belang kan hebben om het te doen voorkomen dat sprake was van een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd, dit met het oog op eventuele loonvorderingen dan wel vorderingen tot vernietiging van het ontslag (partijen waren immers met ruzie uit elkaar

gegaan). De werkgever had er daarom ook belang bij om een ontslagbrief te fingeren.

5.8 Dit verweer is om verschillende redenen niet goed te begrijpen. De consument heeft zelf, bij brief van zijn advocaat van 24 februari 2022 aan de bank, laten weten dat hij en de werkgever uiteindelijk “met gesloten beurzen” uit elkaar zijn gegaan. Naar aanleiding van vragen van de Commissie van Beroep is van de zijde van de consument opgemerkt dat met deze woorden is bedoeld “dat er helemaal geen afspraak is gemaakt”, maar deze uitleg overtuigt allerminst. Het is bovendien niet in te zien waarom de werkgever in de loop van 2021, ten tijde van het geven van informatie aan de bank over het dienstverband en het einde daarvan, redelijkerwijs nog rekening moest houden met enigerlei aanspraak van de consument.

5.9 Hiertegenover staat dat de consument met het oog op zijn kredietaanvraag een evident belang erbij had de zaken zó voor te stellen dat hij een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd had, óók nog ten tijde van de ondertekening van de offerte op 5 november 2019.

5.10 De door de bank gestelde gang van zaken sluit overigens aan bij enkele andere omstandigheden. Zo heeft de consument de offerte voor de geldlening op 2 januari 2020 nogmaals ondertekend. Bij die gelegenheid heeft de consument er geen melding van gemaakt dat zijn arbeidsovereenkomst inmiddels was geëindigd. Gebleken is dat de consument van 6 november 2019 tot en met 20 april 2020 gedetineerd is geweest. Het betrof de tenuitvoerlegging van een eerder opgelegde gevangenisstraf. Het ligt in de rede dat de consument er tevoren bekend mee was dat hij zou worden gedetineerd. Daarbij past dat hij kort voor het ondergaan van de gevangenisstraf ontslag heeft genomen (met, ten overvloede, de toevoeging “De reden heb ik u mondeling medegedeeld”). Een andere omstandigheid is de stopzetting van de salarisbetaling door de werkgever per 1 november 2019, hoewel de consument volgens zijn eigen stelling na 31 oktober 2019 nog enkele dagen heeft gewerkt. Hij heeft daarover weliswaar opgemerkt dat het niet de eerste keer zal zijn dat een werkgever het loon niet betaalt nadat werkgever en werknemer met ruzie uit elkaar zijn gegaan, maar deze opmerking wordt gelogenstraft door de afrekening van het vakantiegeld dat de consument nog heeft ontvangen (op welke afrekening als “datum uit dienst” is vermeld 31 oktober 2019), en waartegen de consument kennelijk geen bezwaar heeft gemaakt.

5.11 De consument heeft nog aangevoerd dat de handtekening op de arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd niet overeenkomt met zijn handtekening omdat er een ‘haakje’ mist waar de handtekening eindigt. Nadat de bank aan de hand van de handtekening op het paspoort van de consument had laten zien dat ook bij die handtekening het ‘haakje’ ontbreekt, is de consument hierop niet meer teruggekomen. Nadat de consument eerder had aangevoerd dat de ontslagbrief vervalst moet zijn en dat hij deze in ieder geval niet als zodanig had ondertekend, heeft hij vervolgens nader aangevoerd (kennelijk bij gelegenheid van de mondelinge behandeling bij de Geschillencommissie) dat hij bij zijn vertrek zijn handtekening heeft gezet op een blanco blad. De Commissie van Beroep acht dit verweer niet geloofwaardig. Ter zitting in beroep heeft hij aangevoerd dat het ongeveer anderhalve maand na augustus is geweest dat hij zijn handtekening heeft gezet op een blanco blad. Reeds de tegenstrijdigheid tussen beide verklaringen doet in ernstige mate afbreuk aan de overtuigende kracht van het standpunt van de consument.

5.12 Over de ontslagbrief heeft de consument nog aangevoerd het opmerkelijk te vinden dat deze nu pas (bij verweerschrift in eerste aanleg) boven water kwam. De bank heeft in reactie hierop echter opgemerkt dat de advocaat van de werkgever deze brief al in juni 2021 had overgelegd aan haar. De consument heeft dat niet betwist. Het valt niet in te zien dat het tijdstip van overlegging door de bank in de procedure grond geeft voor twijfel aan de echtheid van de brief, zoals de consument heeft betoogd.

5.13 Over de door de bank in het geding gebrachte arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd heeft de consument aangevoerd dat de werkgever in de gelegenheid was om fraude te plegen. Deze beschikte immers over briefpapier met het logo van het bedrijf en hij niet. Ook dit verweer overtuigt niet nu, zoals de bank naar voren heeft gebracht, het aanbrengen van twee wijzigingen op het eerste blad van de arbeidsovereenkomst een betrekkelijk geringe vaardigheid zal vergen en daarom onvoldoende gewicht in de schaal legt ten voordele van de consument.

5.14 De consument heeft onder de aandacht gebracht dat hij een originele arbeidsovereenkomst en een originele werkgeversverklaring ter zitting in eerste aanleg ter inzage heeft overgelegd en de bank niet. Dit gegeven zou mogelijk van belang zijn als de Commissie van Beroep aanleiding zou zien tot een onderzoek naar de verschillende handtekeningen. Gelet op al het voorgaande ziet de Commissie van Beroep daartoe echter geen aanleiding.

5.15 De omstandigheid dat bij de consument niets bekend is over eventuele vervolging in verband met de onderhavige kwestie, is hier van onvoldoende betekenis, omdat het niet afdoet aan wat hiervoor is overwogen.

5.16 De Commissie van Beroep ziet geen aanleiding op eigen initiatief getuigen of deskundigen te horen. Zij stelt vast dat ook geen van partijen daarom heeft gevraagd.

5.17 De slotsom van de voorgaande overwegingen is dat de klachten van de consument tegen de uitspraak van de Geschillencommissie, in het bijzonder tegen het hiervóór onder 4.4 kort weergegeven oordeel, geen succes hebben. De Commissie van Beroep zal deze uitspraak daarom bevestigen.

6. De beslissing

De Commissie van Beroep:

6.1 bevestigt de uitspraak van de Geschillencommissie.